

Datum
2019-09-18

Diarienummer
KS-2019/2361.109

Handläggare
Maria Sundblad
Maria.Sundblad@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Rapporten Demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi – svar på remiss från Kulturdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2019 översänds till Kulturdepartementet som yttrande över rapporten Demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi

Sammanfattning

Regeringen gav i juni 2015 Kungliga biblioteket (KB) i uppdrag att i samverkan med andra berörda aktörer lämna förslag till en nationell biblioteksstrategi. En slutredovisning med förslag till nationell biblioteksstrategi (Demokratins skattkammare) överlämnades till kultur- och demokratiminister Amanda Lind den 7 mars 2019. Regeringen har begärt synpunkter på rapporten från en rad remissinstanser. Huddinge kommun har inte fått rapporten på remiss men önskar ändå att lämna ett yttrande över rapporten.

Synpunkter på rapporten har inhämtats från kultur- och fritidsnämnden.

Demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi är ett förslag till en nationell biblioteksstrategi för att stärka och utveckla hela det svenska biblioteksväsendet. Strategin är tänkt att ange en riktning, med perspektivet drygt tio år fram i tiden, år 2030. Det är en nationell strategi som knyter an till vad som sker i världen utanför nationens gränser. Den inspireras av utvecklingen i de nordiska länderna, liksom av biblioteksstrategier och utvecklingsmål internationellt.

Samtidigt så är utgångspunkten för strategin ändå bibliotekslagen med sin portalparagraf om bibliotek för alla. Bibliotekslagen omfattar folkbibliotek, skolbibliotek, de regionala biblioteksverksamheterna, högskolebibliotek, lånecentraler och det som med en samlingsbeteckning i lagen benämns som övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet. Visionen för biblioteken är att de ska finnas till för alla med hänsyn till vars och ens behov och förutsättningar. Det yttersta målet med de olika biblioteksformernas hela verksamhet är att stärka

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

bildningen och därmed demokratin. Utifrån lagens vision och strategins mål definierar förslaget sex arbetsområden eller medel för att nå dit strategin strävar.

Kommunstyrelsens förvaltning vill, liksom kultur- och fritidsnämnden, framhålla att uppdraget som gavs till KB var välformulerat och på ett bra sätt svarar mot stora och faktiska behov, och ger goda förutsättningar för en verkningsfull och ändamålsenlig nationell biblioteksstrategi.

Kommunstyrelsens förvaltning instämmer i flera av synpunkterna som lämnats av kultur- och fritidsnämnden och föreslår att dessa utgör grunden för kommunstyrelsens yttrande till kulturdepartementet, men med vissa justeringar.

Beskrivning av ärendet

Regeringen gav i juni 2015 Kungliga biblioteket (KB) i uppdrag att i samverkan med andra berörda aktörer lämna förslag till en nationell biblioteksstrategi. En slutredovisning med förslag till nationell biblioteksstrategi (Demokratins skattkammare) överlämnades till kultur- och demokratiminister Amanda Lind den 7 mars 2019. Regeringen har begärt synpunkter på rapporten från en rad remissinstanser. Huddinge kommun har inte fått rapporten på remiss men önskar ändå att lämna ett yttrande över rapporten.

Synpunkter på rapporten har inhämtats från kultur- och fritidsnämnden.

Rapporten i korthet

Demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi (bilaga 2) är ett förslag till en nationell biblioteksstrategi för att stärka och utveckla hela det svenska biblioteksväsendet. Strategin är tänkt att ange en riktning, med perspektivet drygt tio år fram i tiden, år 2030. Det är en nationell strategi som knyter an till vad som sker i världen utanför nationens gränser. Den inspireras av utvecklingen i de nordiska länderna, liksom av biblioteksstrategier och utvecklingsmål internationellt.¹

Samtidigt så är utgångspunkten för strategin ändå bibliotekslagen med sin portalparagraf om bibliotek för alla. Bibliotekslagen omfattar folkbibliotek, skolbibliotek, de regionala biblioteksverksamheterna, högskolebibliotek, lånecentraler och det som med en samlingsbeteckning i lagen benämns som övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet. Visionen för biblioteken är att de ska finnas till för alla med hänsyn till vars och ens behov och förutsättningar. Det yttersta målet med de olika biblioteksformernas hela verksamhet är att stärka bildningen och därmed demokratin. Utifrån lagens vision och strategins mål definierar förslaget sex arbetsområden eller medel för att nå dit strategin strävar.

Dessa arbetsområden/medel är:

- Samhällets öppna rum - använd biblioteken som samhällets öppna rum för bildning, upplevelser och samtal.

¹ Grunden till KB:s överväganden och förslag är ett omfattande arbete sedan hösten 2015. Det har publicerats 14 rapporter, som ska ses som ett viktigt underlag för fortsatt arbete och implementering.

- Läsning - inspirera till läsoplevelser, öka allas läs- och språkförståelse och stärk litteraturens ställning.
- Lärande - utveckla invånarnas möjligheter till livslångt lärande och fri åsiktsbildning genom en sammanhållen kedja av utbildningsbibliotek.
- Forskning - stärk biblioteken som en del av forskningens infrastruktur och möjliggör öppen tillgång till vetenskapliga resultat från all offentligt finansierad forskning.
- Nationella digitala bibliotekstjänster - tillgängliggör så mycket information och litteratur som möjligt fritt och digitalt för alla.
- Gemensam infrastruktur - stöd och stimulera de publika biblioteken med effektiva och samverkande nationella och regionala biblioteksfunktioner och välutbildade bibliotekarier.

I rapporten presenteras samtidigt med själva strategin ett förslag till reformpaket med högst påtagliga åtgärder som följer av strategins överväganden. Reformpaketet budgeteras till 250 miljoner kronor och bland reformerna återfinns byggandet av nationella digitala bibliotekstjänster, digitalisering av kultur- och kunskapsarv, att stärka biblioteksverksamheten för de nationella minoriteterna och urfolket samerna, säkra utbudet av tillgängliga medier för personer med funktionsnedsättning, liksom att öka tillgången till medier på andra språk än svenska, klargöra den nationella och regionala nivåns stödande betydelse för de publika biblioteken och att behovet av en stark och likvärdig skolbiblioteksverksamhet lyfts.

Behovet av samordning

Folkbiblioteket är den största, mest besökta och mest spridda kommunala kulturinstitutionen och bidrar därmed till ett levande och attraktivt samhälle. Kommunerna är huvudmän och det ska finnas folkbibliotek i alla kommuner. Olikheterna får vara stora mellan olika folkbibliotek, eftersom verksamheten ska präglas av lokal identitet och lokala behov. Det finns i dag 1 120 folkbibliotek med 63 miljoner besökare årligen, som lånar ut drygt 58 miljoner fysiska medier och närmare 2 miljoner e-böcker. Folkbiblioteken ingår i en bibliotekssektor som totalt omsluter uppskattningsvis nio miljarder kronor. Det kommunala självstyret är liksom finansieringsprincipen viktiga, men olikheterna får inte leda till en icke likvärdig biblioteksverksamhet. Mindre och små kommuner med sviktande skatteunderlag behöver stöd för att erbjuda en god biblioteksverksamhet. Små biblioteksenheter blir allt mer beroende av samverkan och en ökad digitalisering för att kunna tillhandahålla ett likvärdigt utbud av medier och tjänster.

Kultur- och fritidsnämndens synpunkter

Kultur- och fritidsnämnden framhåller att uppdraget som gavs till KB var välformulerat och på ett bra sätt svarar mot stora och faktiska behov, och ger goda förutsättningar för en verkningfull och ändamålsenlig nationell biblioteksstrategi. Nämnden vill dock göra några nedslag för att illustrera hur väl strategiförslaget kan anses svara mot det uppdrag som KB fick från regeringen i juni 2015. Nedslagen redovisas i kultur- och fritidsnämndens remissvar (bilaga 3).

Datum
2019-09-18

Diarienummer
KS-2019/2361.109

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning instämmer i flera av kultur- och fritidsnämndens synpunkter över rapporten Demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi. Förvaltningen föreslår därför att synpunkterna som framförts ovan av kultur- och fritidsnämnden utgör grunden för kommunstyrelsens yttrande till kulturdepartementet, men med vissa justeringar.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär i sig inte några ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Dock bör noteras att en nationell biblioteksstrategi som går från förslag till beslut kan innebära (obligatoriska) åtgärder som direkt tar sikte på kommunal verksamhet. Då detta sker är det viktigt att finansieringsprincipen efterlevs. Införs exempelvis ökade krav på bemanning av skolbibliotek måste staten kompensera kommunerna för det enligt nämnda princip. Förslaget till nationell biblioteksstrategi bör dessutom utvecklas så att redan befintliga och samlade resurser kan användas mer rationellt, för mer jämlik och likvärdig tillgång till bibliotek. Samtidigt så är det tänkta tillskottet med statliga anslag på 250 miljoner kronor otillräckligt i relation till den höga ambitionsnivå strategiförslaget gör anspråk på, i relation till hela det svenska biblioteksväsendet, och till de ekonomiska utmaningar Sveriges kommuner står inför de kommande åren, och de stora samhällsutmaningarna biblioteken ska svara mot.

Camilla Broo
Kommundirektör

Toralf Nilsson
Kanslidirektör

Maria Sundblad
Utredare

Bilagor

- Bilaga 1. Yttrande till kulturdepartementet
- Bilaga 2. Demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi
- Bilaga 3. Kultur- och fritidsnämndens remissvar

Beslutet delges

Kulturdepartementet
Kultur- och fritidsnämnden